

Aluejohtajan talousarvioesitys päättyy 31,6 miljoonaa euron alijäämään. Näin siitäkkin huolimatta, että esitys sisältää merkittäviä talouden sopeutustoimia. Talouden tasapainoon pyritään vuonna 2026, mikä tulee sekin olemaan haastavaa. Kumulatiivisia alijäämiä ei hyvin ymmärrettävästi saataisi katettua lain vaatimalla tavalla kyseisen vuoden aikana. Pidämme kuitenkin perusteltuna priorisointia lain vaatimusten täyttämiseen ensisijaisesti palvelutuotannon osalta.

Talousarvion osumatarkkuudessa meillä on parantamisen varaa, kuten tämän vuoden poikkeamasta voimme havaita. Tähän asti vertailukohdat menoille ovat olleet organisaatiomuutoksesta johtuen sirpaleisia, mutta tästä eteenpäin menojen todellista tasoa on kyettävä arvioimaan että noudattamaan paremmin. Sen tähden budjetin pohjana tulisi olla tarkka ja analysoitu käsitys siitä, mitkä sopeutustoimet ovat realistisia ja mitkä eivät. Yhtä lailla tarvitaan täsmällistä tietoa oman toiminnan menoista kuten yksikkökustannuksista.

Talousarvioesityksessä tavoitellaan 53 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteitä ensi vuodelle. Kannatamme tilojen tiivistämistä, vuokratyövoiman käytön vähentämistä ja siirtymistä enenevässä määrin omaan tuotantoon niissä ostopalveluissa, jotka ovat osoittautuneet huomattavan kalliiksi. Näitä löytyy ainakin vammaispalveluista ja lastensuojelun laitoshoidossa, joissa omaa tuotantoa ollaankin lisäämässä. Toisaalta ei voida kategorisesti sanoa, ettei mitään toimintoja voida toteuttaa ostopalveluna, vaan kussakin tilanteessa on käytettävä tapauskohtaista harkintaa ja huolehdittava, että oma tuotanto on riittävän vahva.

Kannatamme myös tietojärjestelmien arviointia vaikuttavuuden näkökulmasta ja korostamme tarkkaa ja huolellista harkintaa tietojärjestelmien hankinnoissa sekä vastuullisuutta järjestelmien tuottajilta. Epäonnistuneisiin hankintoihin uppoo helposti miljoonia, joille olisi kipeästi tarvetta muualla. Olisiko hankintasopimuksissa mahdollista lisätä järjestelmän tuottajan vastuuta?

Budjettiesitykseen sisältyvän kotihoidon kolmen alueen ulkoistamisen osalta on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että toimivat tiimit ja käytännöt voisivat jatkua myös esitetyssä kumppanuusmallissa asiakaslähtöisesti.

Kotihoitoa sivuaa myös turva-auttajapalvelu. Toivomme, että sote-tilannekeskuksen kehittäminen myös turvahälytysten osalta helpottaa sitä, että apu tavoittaa sitä tarvitsevan riittävän nopeasti.

Ikääntyneiden asumispalveluiden suhteen pidämme kannatettavana tavoitetta palvelun joustavuudesta, jolloin asiakkaan tarpeiden muuttuessa yhteisöllinen asuminen muuttuu ympärivuorokautiseen asumiseen. Kristillisdemokraattisen ryhmän mielestä palvelupaikkojen riittävyttä on syytä seurata jatkuvasti. Tämä koskee myös lyhytaikaisia kriisipaikkoja, joita ei ole ollut tietojemme mukaan aina saatavissa. Siksi onkin positiivista havaita, että budjettikirjan mukaan lyhytaikaishoidon paikkoja lisätään. Ylipäätään palveluasumisen paikkojen riittävällä määrällä on myös olennainen merkitys palveluketjun sujuvuudessa ja jatkohoitopaikan löytymisessä, mikä voi tuoda myös säästöjä.

Budjettiesityksessä esitetään luopumista omaishoidontuen alimmasta maksuluokasta uusien sopimusten osalta, mistä saatava säästö on arvioitu noin 3 miljoonaksi euroksi. Tämän suhteen olemme erittäin kriittisiä. Omaishoidontuki on hyvin kustannustehokas ja inhimillinen tapa tukea läheisten tekemää hoivatyötä. Alimmassakin maksuluokassa hoivan tarvetta on useita kertoja päivässä. Aika lailla arvauksen varaan jää se, miten paljon tuesta luopuminen nostaisi varsinkin kotihoidon tarvetta ja kuluja tai lisäisi muita palvelutarpeita. Ikääntyneiden ja etenkin muistisairaiden

määrän kasvaessa, pidämme tarpeellisena säilyttää tämä alinkin maksuluokka ainakin suurinpiirtein nyky muodossaan. Tätä voi perustella myös sillä, että kotihoidonkin osalta työntekijöiden saatavuudessa voi olla omat haasteensa.

Budjettiesitys sisältää maksujen nostoesityksiä vanhus- ja vammaispalveluiden asukasvuokrien ja asiakasmaksujen osalta. Olennaista on, että vuokrat eivät nouse yli Kelan sallimien vuokratasojen, kuten onkin luvattu.

Lasten ja nuorten palveluiden osalta haluamme nostaa esiin oppilashuollon palvelut. Psykologiresursseissa on päästy jonkun verran eteenpäin, mutta vajetta on edelleen eikä palvelua ole kaikissa kouluissa saatavissa. Tässä olisi päästävä eteenpäin.

Budjettiesitys sisältää myös merkittäviä henkilöstövähennyksiä. Usein toistuneet YT:t ovat olleet henkilöstölle raskaita ja toivomme, että tämän prosessin jälkeen henkilöstö saisi hyväksi aikaa työrauhan. Johtaja- ja päällikkötehtäviä esitetään vähennettäväksi 37 henkilöllä. Ymmärrämme sinänsä organisaation tarkastelun tarpeen talouden raamit ja kohtuullisen runsas ja moniportainen johtamisrakenne huomioon ottaen. Samalla haluamme todeta, että myös johtamista tulee arvostaa eikä ajaa organisaatiota niin suppeaksi, että hyvän johtamisen edellytykset viedään. Ennen vähennysten tekemistä on oltava varsin tarkka käsitys myös niiden vaikutuksista.

Mitä muuten henkilöstökysymyksiin tulee, KD ryhmä esittää huolensa monessa kohtaa mainitusta sijaismäärärahan pienentämisestä ja sen vaikutuksesta työtehtävien asianmukaiseen hoitamiseen ja ennen muuta henkilöstön jaksamiseen.

Odotamme, että aluehallitus rakentaa realistisen budjettiesityksen ja toivotamme viisautta sen laatimiseen!